

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс на НСА „В. Левски“ за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.6. Спорт, специалност „Спорт“ / Баскетбол/ за нуждите на катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал“ с единствен кандидат гл.ас. Мариана Алексиева Борукова, доктор, обявен в ДВ,бр.19 от 05.03. 2019 г.

Рецензент: Проф. Йордан Калайков,ДН

Кандидатът за доцент Мариана Борукова е родена на 31.05.1973г. От 1987 г. до 2007 г. е професионален състезател по баскетбол в различни клубове в т.ч. във Франция, Испания, Словакия, Гърция, като е била и неизменна част от националните отбори от подрастващи до жени. През 2006 - 2007 г. завършва НСА със специалност треньор по баскетбол и придобива ОКС „Магистър“ по „Спортен мениджмънт“ От 2007 до 2014 г. е хоноруван и редовен преподавател към катедра „Теория на спорта“ - статистически методи в спорта и катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал“ в НСА.. През 2014 г. придобива ОНС „Доктор“.

Мариана Борукова е изграден специалист в областта на спортната подготвеност на баскетболисти. Проявява подчертан интерес към иновациите и стремеж да обогатява своите компетенции, като овладява разностранни професионални области. Това мнение потвърждавам от безспорната доказателствена фактология и лични впечатления като колега и нейн преподавател по мениджмънт.

Амплоато на професионалната квалификация и реализация на Мариана Борукова е в широк диапазон – разноросочна и мащабна. Освен в сферата на спорта, тя се е изявявала в туристическата индустрия. Практикувала е туроператорска дейност в т.ч. и в чужбина. Очертавайки личностните и професионални качества на гл. ас Борукова, няма как да не бъдем впечатлени от разностранните и компетенции извън спорта - владеене електронната обработка на информация и комуникации, мениджмънт, решаване на сложни проблеми свързани с логистика на различни събития.. Също така тя владее писмено и говоримо френски, английски, словашки езици.

Силна страна в професионалната изява на Мариана Борукова е участието и в два национални и три международни проекти.

Макар и млад специалист Борукова се ползва с безспорен авторитет. Участвала е с научни доклади в индексирани издания и в научни конференции в чужбина.

Очевидно е, че кандидатът за „Доцент“ е изградил една впечатляваща научна и обществена биография. Фактологията за това твърдение е представена прецизно и коректно. Така по убедителен начин се налага мнението за безапелационността на тази кандидатура. В това отношение би могло да се приведат и други доказателства. Борукова е автор на монография „Контрол на спортната подготвеност на 13-14 годишни баскетболисти“ /2018 г./. Защитила е докторат на тема „Усъвършенстване на системата за прием и контрол на баскетболни таланти в спортните училища“ /2014г./. Изследванията и получените резултати представят Мариана Борукова като прецизен научен работник. Освен това, тя е титулярен преподавател в бакалаварски и магистърски ОКС. Участва при създаването на учебни програми, води курсове в СДК.

В съответствие със закона за развитието на академичния състав и Правилника за придобиване на научни звания и заемане на академични длъжности в НСА, са представени общо 14 публикации, както следва: автореферат на докторат, монография, участие в „Система за оценяване на резултатите по спортна подготовка на учениците от спортните училища“, 12 статии в научни списания и сборници, като 7 са публикувани на английски език, в 5 е първи автор, а в 6 – съавтор. Публикациите за придобиването на ОНС „доктор“, както и автореферата, не подлежат на рецензиране.

Научните интереси на Мариана Борукова са в разнообразен диапазон, но все пак могат да се открият няколко постоянни теми, свързани предимно с: управлението и контрола на спортната подготвеност в баскетбола, физическата дееспособност при ученици и студенти, личностната мотивация на студенти, приобщаване на хора с увреждания в спорта. Посочените направления са показателни за мащабите и обсега на проучвателската и изследователската дейност на кандидата за доцент. Специално внимание отделям на факта, че Борукова е един от четиримата представители за България, които са преминали специализирано обучение по иновативната европейска програма за обучение, възпитание и приобщаване на деца с различни нужди „Playdogogy“.

По-съществните научни приноси на кандидата за „доцент“ като резултат от неговите изследвания, имат теоретически, научно-приложен, методико-приложен характер.

На първо място поставям изследванията, свързани с изследванията на всички ученици от спортните училища в страната с профил „баскетбол“. Разработена е нова нормативна система за прием на тези ученици и контрол на постиженията им. Считам, че трябва да се открие методологичният подход на автора при третирането на проблематиката. В това отношение проличава систематизацията на иначе мащабната, разнопосочна и сложна материя.

В представената монография са разработени и се предлагат за практиката апробирани модели за индивидуални, групови, отборни технико-тактически действия на 13-14 годишни състезатели по баскетбол. Определено считам, че към тази тематика се подхожда иновативно и нестандартно от Борукова и това е съществен принос към теорията и практиката на спорта и в частност на баскетбола.

В контекста на съществените приноси поставям и изследванията, свързани с адаптиран баскетбол, извършени за първи път в България.

Приносен характер с приложна насоченост имат и разработките, третиращи управлението и контрола на спортната подготвеност в баскетбола, физическото развитие и факторната структура на подготовката.

Би могло да се отправят и някои критични бележки, които обаче не са от такова естество, че да влияят на общото впечатление и оценката на научната продукция. Считам, че участието в проучвания в съавторство не е в съответствие с качествата и възможностите на д-р Борукова, тъй като тя обикновено е първи и водещ автор. Също така насочването към сравнително разнообразна тематика, от една страна илюстрира разностранните и интереси, но от друга, не допринася за очертаване на основните научни предпочитания. Отдавам всичко това на младостта, креативните възможности и факта, че настоящият конкурс е само етап от формирането на гл.ас Борукова, доктор, като сериозен учен с бъдеще.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. Д-р Мариана Борукова притежава неоспорима научна компетентност в съвременната спортна наука и в частност теорията и практиката на баскетбола.. Това я превръща във водещ специалист в тези области.

2. Резултатите от изследванията са публикувани в наши и чуждестранни издания, цитирана е в публикациите на редица автори. / 9/
3. За нуждите на обучението в НСА е участвала в разработката на учебни програми и е титулярен преподавател по баскетбол в ОКС „Бакалавър” и „Магистър”.
4. Участвала е в проекти от национален и международен мащаб. Била е научен ръководител на 5 успешно защитени дипломни работи на студенти.
5. Напълно отговаря на изискванията, предвидени в закона за развитие на академичния състав и правилника на НСА за научните степени и академичните длъжности.

На основата на гореизложеното, убедено считам, че са налице всички законови предпоставки и аргументи д-р Мариана Борукова, да бъде избрана от научното жури за „доцент” на НСА” в професионално направление 7.6. „Спорт”, специалност „Спорт” (баскетбол).

27.06.2019 г.

РЕЦЕНЗЕНТ: Проф. Йордан Калайков, Д.Н.

/...../